

אין שור מילבדו

אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרוייקט די תשמיים כסא ודארין דעם רגלי איז זי בית אשר תבנו לי ויאזי מקום מנוחתנו

פרשת כי תצא תשפ"ב
 גליון 307
נא לשמור על קדושת הגליון
 נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
 מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
 הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב ר' זאב ב"ר משה חיים
 הרה"ק רבי שלום יוסף מרזיץ
 הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר ישראל הרה"ק רבי זאב וואלף ב"ר אברהם הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר צבי הירש הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ ב"ר ישראל
 הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר מרדכי הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אליהו הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד ב"ר נחמיה פייבל
 הרה"ק רבי מאיר הורוביץ מלברטוב רבי אברהם נפתלי צבי ב"ר משה הלוי

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
 יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"פי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך פיך ושבית שבינו" (כ"א, י')

אמר לו אביו בוא ונראה אם מגיע לך איך התנהגת האם סידרת את החרד עשית את כל השיעורים ואז נראה אמר לו הבן אבא אני לא מבין לפני ימים מס' כאשר ביקשתי ספר לחיידר לא בדקת אם מגיע לי מיד נתת כסף שאלך לקנות אפילו שהיה מדובר בסכום מכובד עכשיו שאני מבקש ממתק בסכום פעוט אתה מתחיל לעשות בדיקות אם כן מגיע או לא מגיע נענה לו אביו ואמר אכן כן בוא ילד חביבי ואסביר לך כאשר ביקשת ספר שיגרום לך להתקדם בלימוד בצד הרוחני להיות תלמיד חכם צדיק וירא שמים לא בדקתי כי כל אבא רוצה שבנו יהיה תלמיד חכם הלומד מהספרים אך כאשר ביקשת ממתק שהוא דבר גשמי שניתן לחיות גם בלעדיו צריך לבדוק האם מגיע לך מתנה או לאו לפי התנהגותך וכך הדבר הוא גם אצל הקב"ה כאשר אדם מבקש מאת ה' דבר רוחני כגון היכולת ללמוד כראוי או להתפלל ככוונה הקב"ה מיד מוכן לסייע ליהודי להשיג את מבוקשו אך כאשר האדם מבקש מותרות יש לבדוק האם דבר זה מגיע לאדם או שמא לאו לפי התנהגותו של האדם עוד נראה כי התורה מדברת על עניין החזרה בתשובה כי תצא למלחמה וכו' בפרק כ"א הרומז על שם התשובה אהי-ה העולים שניהם למניין עשרים ואחד

כ"י תצא למלחמה סופי תיבות אי"ה שכן פעמים אנו שומעים בני אדם שכאשר שואלים אותם מתי תחזרו בתשובה הם עונים אי"ה בעז"ה וכו' על זה עונה להם התורה אם תחליט שאתה רוצה להלחם עם היצה"ר ולחזור בתשובה מובטח לך כבר שה' איתך והוא מתכוון לעזור לך להצליח שנאמר ונתנו ה' אלקיך בידך אך הדבר תלוי הוא בידך כלומר במעשים שאתה הולך לעשות מכאן ולהבא ובידך הבחירה החופשית מה לעשות ודע אם תחליט להיטיב דרכך ה' איתך ידוע שהרה"ק ר' נפתלי מרופשיץ היה בדרך גדול והיה מכניס תורות עמוקות בתוך דברי הבדחנות שלו ומסופר כי יום אחד הגיע אליו יהודי שביקש ברכה ליראת שמים ר' נפתלי הרצין לשמע הבקשה המיוחדת עצם את עיניו הוריד את ראשו כסימן שהוא מתרכז ולאחר כמה דקות הרים את ראשו ופקח את עיניו אחר פנה אל היהודי ושח לו ב"ה בשורות טובות הצלחתי לפעול אצל הקב"ה שיתן לך יראת שמים עכשיו נראה כמה זמן ייקח לי לפעול אצלך שבאמת תסכים לקבל אותה ועוד באותו עניין משלו משל לילד שבא אל אביו ואמר לו כי המלמד בחיידר ביקש שנקנה ספר חדש אמר לו אביו אין בעיה קח כסף כמה שאתה צריך ולך תקנה לאחר כמה ימים שוב פנה הילד לאביו וביקש ממנו כי יקנה לו ממתק

"לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לא אחיך" (כ"ב, א')

הוא רוצה באמת ועדיין לא הגיע למצב של רצון אמיתי לחזור בתשובה שאז אין חובה ואף אסור להתקרב אליו בעניינים אלו כיוון שזה רק יחליש את המחזק ולא יחזק את החלש ומקדימה התורה להגיד והתעלמת לפני השב תשיבם לו ללמד שאם אין אתה יודע ממי צריך להתרחק אל תתעסק גם אם מי שכן אפשר להחזיר בתשובה כיוון שיש כלל נקוט בדינו חיך קודמים ויש עליך להיות בטוח כי לא תינזק ע"י מעשיך וכמו שאמר הרב ניסים יגן ז"ע קרב אך אל תתקרב

ניתן לפרש בס"ד ע"ד הרמז כי כוונת הפסוק ללמד שאם אדם רואה את אחד מבני ישראל במצב רוחני ירוד בחינת נדח יש עליו להוכיחו ולהחזירו למוטב שכן שור הוא כינוי לצדיקים ולכן נכתבה המילה אחיך אחרי השור דייקא ושה הוא כינוי לכל עם ישראל כי אתן צאני צאן מרעיית ובאה התורה ללמדנו כי יש צורך לעזור לאח הטועה לחזור בתשובה בחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם אלא מאי על המילה והתעלמת אומרת הגמרא מכאן פעמים שאתה מתעלם היינו שיש פעמים שאין צורך לעזור לאדם לחזור בתשובה ומתי לא כאשר אין

"וְאָמְרוּ אֶל זַקְנֵי עִירָו בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמְרֵה אֵינָנוּ שִׁמְעַ בְּקִלְנוּ זוֹלַל וְסָבָא" (כ"א, ב')

(עפרש"י) ובבן סורר ומורה הרי אמרו שאביו ואמו שווים כו' ומדאמרין דזהו כנגד יצה"ר עכצ"ל דכפה"נ היבא חסרון במה שהאב והאם דומין זה לזה, וכמו כן י"ל דהיינו נמי דאמרה תורה (בראשית ב' י"ח) אעשה לו עזר כנגדו, כלומר שאדרבה דהעזר הוא מה שהיא כנגדו ולכן אף הבן שנעשה בן סורר ומורה תלינן הקולר במה שאביו ואמו שוין הם

כתב הרה"ק רבי שמעון משה דיסקין זצוק"ל ז"ע בספרו 'משאת המלך' 'ואמינא דרך צחות שהרי יפת תואר אמרו לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר עפרש"י (י"א) והיינו הגם לכאורה היה מסתברא אדרבה שזהו זיווג, שהרי יפ"ת זו שווה לו בקול ובמראה ובקומה שהרי אמרו למה נסמכה פרשת בן סורר ומורה ליפת תואר שאם לקחה סופו להוליד ממנה בן סורר ומורה

לא יבא עמוני ומוזאבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם" (כ"ג, ד')

המצרים שורקו בנינו לים היה מחמת סיבה שפחדו מישראל שירשו את ארצם אבל המידות שלהם לא היו נשחתות דהא גר היית בארצו פירוש לא בזמן שעברו עם ישראל עבודת פרח דאין זה נקרא גר היית בארצו אלא מתחילה כשבא יעקב אבינו עם בני ביתו קרבו אותנו, ואדם שיצא בחרב מפני הפחד שישראל ירשו ארצם אבל המידות לא היו נשחתות דהא יצאו לקראת ישראל בלחם ובמים - כדכתיב 'כאשר עשו לי בני עשו' אבל עמון ומואב שלא קדמו בלחם ובמים בלי שום סיבה רק מחמת המידות הנשחתות שלהם דהדרך היה לקדם בלחם ומים, לכן אם אלו יתערבו בישראל ישחיתו המידות הטובות של ישראל

כתב הרב יודלביץ זצוק"ל ז"ע בספרו 'מעיל שמואל' 'וצריכים להבין המצרים זרקו הבנים לים ואדם יצא לקראתו בחרב לא נתעבו ואלו שלא קדמו בלחם ובמים נתעבו. עיין פירש"י שכתב לא תתעב אדומי לגמרי אע"פ שראוי לך לתעבו שיצא בחרב לקראתך לא תתעב מצרי מכל וכל אע"פ שזרקו וזכריכם ליאור מה טעם שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק. לפיכך בניו אשר וכו' עכ"ל. ויש להוסיף דהתורה הורה לנו בזה דאדם שמידותיו טובות ונכשל בעבירות חמורות מחמת סיבות שונות, ואילו אדם שמידותיו נשחתות אף שהוא עובר על דברים שאינם חמורים כל כך, מי שמידותיו נשחתות צריכים להרחיקו מקהל ישראל יותר.

משנת הצדיק – הרה"ק רבי יהודה ליווא ב"ר בצלאל צוק"ל זי"ע – ח"י אלול (רביעי)

המהר"ל נולד בפוזן שבפולין, כבן צעיר לאביו ר' בצלאל מזורמיזא, שהיגר לשם מאשכנז. משפחתו מיוחסת לראש הגולה בבבל בוסתנאי בן חנינאי ולדוד המלך. אחיו הגדולים גם היו תלמידי חכמים מפורסמים, בהם רבי חיים ב"ר בצלאל שהיה תלמיד תלמיד המהרש"ל וחברו של הרמ"א, בהיות המהר"ל בן 30 נשא את פרל, בתו של הגביר רבי שמואל שמילקה רייש, ולהם נולדו שש בנות וכן. בשנת שי"ג התמנה לכהן כרבה של קהילת ניקלשבורג וקרבה של מדינת מוראביה כולה, שם כיהן כ-20 שנה. בשנת של"ג עזב את הרבנות ועבר להתגורר בפראג, וייסד בה בית כנסת גדול שנועד כ"אלטנוי שול". בשנת שמ"ג נפטר רבה של פראג, אך במקומו התמנה רבי יצחק חיות לכהן כרב העיר, באותה תקופה עבר רבי יהודה לפוזן וכיהן בה כרב במשך ארבע שנים נוספות. במהלך שנים אלו היו סכסוכים פנימיים בקהילת פראג שאילצו את רבי יצחק חיות לעזוב את העיר, ואז חזר המהר"ל לפראג ועורר בדרשתו בבית הכנסת המרכזי שהמחלוקת נובעת מהניכור שבין המעמדות הכלכליים והחברתיים השונים. הוא דרש שהעשירים יתכוו בעניי קהילה, ותבע לבטל את מוסד ראש הקהל.

בשלוש השנים הבאות חי המהר"ל בפראג ללא תואר רשמי, אך נחשב למעשה למנהיגם של יהודי פראג, ונפטר בה ב"ח באלול שס"ט. מספרים שבישיבת הגאון רבי ליווא בן בצלאל בפראג היה לומד איש אחד, שהיה עני ביותר. ומרוב צערו עלה בדעתו לחזור בלילה לראות איזה פתח פתוח, כדי שייכנסו ויגנוב מה שימצא לפניו. כן היה האיש ההוא מחור ממקום למקום כל הלילה. והיה באשמורת הבוקר, בשעה שרוב בני אדם מקיצים מן השינה, היה נכנס לבית המדרש לשמוע דברי החכם הדורש, והיה נכנס בראשונה. וישמע פעם החכם דורש באין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואף על פי שתראה, שגנבים גונבים ממון חבריהם, הקדוש ברוך הוא כביכול מחזיר להם מה שהפסידו בקרנא ופירא ובקרן ובפירותו. אכן אלה שלקחו באיסור, אילו היה להם בטחון ואמונה, היה בא להם אותו הממון בהיתר ולא בגזל. ולפעמים אילו היו ממתנים ולא לקחו את הממון באיסור, היו אוכלים אותו ממון עצמו בהיתר ובמנוחה נכונה. אכן אך מעשה היצר הוא, שמראה להם, שאילו לא גנבו היו מתים ברעב. פעם אחת, כשהיה נוהג האיש הזה דרכו בגניבה נכנס ובא לבית אשה אלמנה בלילה, ואחרי שקיבץ הנכסים אצלה כדי לקחתם, באו לדעתו דברי רבו החכם, אשר שנה לו, ויאמר: "בלילה הזה אני רוצה לנסות דברי הרב, אם אמת בפיו נכונה." ולא לקח שום דבר גדול או קטן. חזר וגילה סל אחד וראה שם מאכלים יפים וטובים ותרנגולת פטומה. אמר לעצמו: "לא גנבתי נכסים, לפחות אוכל מה שעניי רואות. הלילה הזה מה נשתנה" חזר ואמר: "כבר הסכמתי שלא לגנוב הפעם שום דבר, אולי יתקיימו דברי הרב ותהי לנפשי תקנה." ויחזור לבית המדרש כבראשונה. אחר התפילה באה האלמנה לפני הרב ותאמר לו: "אדוני החכם, אני עשירה וכן נשארתי לבדי, כי בעלי מת וכן נגזר עלי לפני שוכן מעונה. בלילה הרגשתי שבאו אלי גנבים ורצו לגנוב וברחמי שמיים לא גנבו כלום והניחו הכל והלכו להם. ועתה אני מפילה לפניך תחינה, שתחפש לי איש כשר ואם הוא מסכים להיות לי למשען ולמשענה." ויאמר לה הרב: "בתי, אל תפחדי, אני יודע איש אחד כשר, ואם תשמעי לעצתי הוא יהיה לך לאיש ותשבו שניכם במנוחה נכונה." ויביאו את האיש לפני הרב ויאמר אליו: "הנה אין לך אשה ובנים, קח לך אשה זו לאשה." וישמע האיש לרבו ויקדש את האשה וישא אותה. הניחה לפניו בעת הסעודה את המאכלים היפים והתרנגולת הפטומה, שהכינה לעצמה... בא האיש לפני החכם ויאמר לו: "דרוש ולך נאה לדרוש ובפיך האמת נכונה. ברוך יי אשר זיכני לישב לפניך ולשמוע דבריך הנעימים, כי הם היו לי למגן ולצנינה." ויחזור האיש בתשובה שלמה, ובכל לילה היה יושב לפני הרב וישנה לו. כל זה צפה ברוח הקודש הרב מראש.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

משנה שכיר – הרה"ק רבי יששכר שלמה ב"ר יצחק טכייטאל צוק"ל זי"ע

"פי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו" (כ"א, י')

השגחתו, וכמו שאנו רואין בהשגחת האב על הבן כל זמן שהבן דבק באב האב משיגח עליו, ובעת שהאב רואה שהבן סר ממנו דביקותו והולך לעצמו ולעסוק בעניינו, כמו כן הוא מסיר השגחתו ממנו. וזה שדייקו בלשונם ואמרו כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היינו שלבם דבק בו, אז כמו כן היו מתגברים ע"י השגחתו עליהם ואם לא היו שמפסיקין בדביקות הם נופלין ח"ו. וזה נמי כוונת הפסוק 'כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוקיך' ר"ל אם יתן ה' אויבך נופלים לפניך תלוי בידך אם ירים ידו או יניח ידו כמו שהיה אצל משה עכ"ד הגה"צ מסיגעט שליט"א

וזה נמי כוונת המדרש, דהמדרש מפרש העניין איך תלוי הנצחון בידך למעלה ולמטה, ר"ל אם ירים ידו למעלה שיתכיל כלפי מעלה וגבר ישראל, ואם למטה ר"ל שניח ידו אז ח"ו וגבר עמלק, על כן שפיר תלוי בידך, ואם יסתכל למעלה ניצח אויבך וא"ש

במדרש הובא בדמשק אליעזר להגאון מפאקש זצ"ל ונתנו ה' אלוקיך בידך למעלה ולמטה ע"כ והוא פלא.

ואמרתי בביאור מדרש זה עם מה ששמעתי מידידי הרבני המופלג מו"ה שמואל ראטמאן נ"י שהי' בשבת פ' מטות מסעי העבר באוהל, לשבות אצל מרן הגאבדק"ק סיגעט בבואו לשם על הילולא דזקנו מרן בעל ישמח משה זלה"ה זי"ע ועכ"ל, שאמר בביאור פסוק הנ"ל עפ"י מאמרם ז"ל על מה דכתיב (שמות יז, יא) 'והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל וכאשר יניח משה את ידו וגבר עמלק' ואמרו בראש השנה (כט, א) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים עיי"ש. ופירש דהעניין בזה עפ"י מה שכתב הרמב"ם במורה דהשגחת השי"ת הוא סיבת דביקות איך הוא דבק בו יתברך כמו כן הוא השגחתו על האדם, אדם שלא סר מדביקותו לא סר ממנו

סגולה לפרנסה – אמונה ובטחון בקב"ה

"אבן שלמה וצדק יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימיה על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך" (כה, טו)

עליו גם כן ויזון ויפרנס אותו פי טוב ה' לכל, ואל יטריד עצמו בדאגת וטרדת הפרנסה מחמת קטנותו בעיני עצמו, רק יתחזק בבטחון איך שהוא מחמת שכונתו לשמים. וכל זה וכיוצא בו הוא בטחון דקדושה. אבל לעשות איזה עולה חס ושלוש, מכל שכן איזה גזלה ורמאות או לעסק בזיופים ושקרנים ולסחר בסחורות מחוץ למדינה שאסרה המלכות, ולבטח בשם יתברך, שיצילו ויעזרו לו לגמר העסק ולא יתודע הדבר, זהו בטחון דסטר'א אחר'א בחינת מבטח בוגד בחינת ותבטחו בעושי ובנלוז. ובטחון פזה הוא כח'ס הנשבר שאין בו תקנה. ואפלו מי שעוסק במשא ומתן בגדולות ממנו הרבה, ומרבה ללוות מכמה אנשים, ובטח שהשם יתברך יעזרו לגמר המשא ומתן, גם זה הוא בחינת בטחון דסטר'א אחר'א. אדרבא, צריך שיזהר לו בטחון חזק שאפלו אם לא יגה משא ומתן גדול כל כך, אף על פי כן יפרנסו השם יתברך פראוי. והמשפיל יבין דברים הרבה מתוך דברינו איך לברח מבטחון דסטר'א אחר'א שהוא פנגד התורה, ולהתחזק בבטחון דקדושה אף אם הוא פמו שהוא וכנזכר לעיל" (ליקוטי עצות ערך בטחון)

כתב רבינו נחמן מברסלב צוק"ל זי"ע "יש בטחון דסטר'א אחר'א בחינת מבטח בוגד. ועל-ידי התקשרות הזיוגים דקדושה נשבר הבטחון הזה דסטר'א אחר'א כח'ס הנשבר. ועל זה מרמז מה ששוברין כלי ח'ס בשעת התקשרות השדוכים. ולבאר הדבר קצת כי עקר מעלות הבטחון הוא לבטח בה' ולעשות טוב, כמו שכתוב בטח בה' ועשה טוב, דהינו שלא יתבלבל מתורתו ועבודתו מחמת דאגת וטרדת הפרנסה, רק יעסק בתורה ועבודה ויבטח בשם יתברך, שיפרנסו כל מי חיינו. ואם אינו אוהו בבטחון פזה, שיסלק את עצמו מעסקי העולם הזה לגמרי, ורוצה לעסק בדרך ארץ גם כן במשא ומתן או במלאכה, על כל פנים יקבע עתים לתורה ויתפלל בזמנו וכו' ולא ידאג ולא יתבלבל מחמת דאגת הפרנסה, רק יבטח בה'. גם לענין צדקה וגמילות חסדים ולהוציא ממון על עסקי מצוות יהיה לו בטחון בה', שהשם יתברך ימלא מחסורו ובגלל הדבר הזה יברכהו ה'. ואפלו אם יודע בעצמו שאין מעשיו עולים יפה פראוי, אל יפל מהבטחון מחמת זה לומר מי אנכי לבטח ולהשען בה' מאחר שהרעותי את מעשי כל כך, רק יבטח בחסדי ה', אשר לא תמנו וברחמי שאינם פלים שירחם